

**EĞİTİM FAKÜLTESİ, TIP FAKÜLTESİ VE İKTİSADİ VE İDARİ
BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BAZI SOSYO-
EKONOMİK ÖZELLİKLERİ İLE FAKÜLTE TERCİHLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

**THE STUDENTS OF FACULTY OF EDUCATION, FACULTY OF
MEDICINE AND FACULTY OF ECONOMICS AND
ADMINISTRATION SCIENCES SOME SOCIO-ECONOMICS
QUALITIES WITH FACULTY SPECIES BETWEEN CONNECTION**

Yard. Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

Atatürk Üniversitesi, Erzincan Eğt. Fak., Eğitim Bilimleri Bölümü, ERZİNCAN

ÖZET

Araştırmanın amacı Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerinin bazı sosyo-ekonomik özelliklerini tespit etmek ve öğrencilerin kayıtlı olduğu okul türü ile sosyo-ekonomik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemektir. Bu amaçla 2562 üniversite öğrencisine anket uygulanmış, değişkenler arası ilişkilerin test edilmesinde khi-kare tekniği kullanılmıştır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyinin Tıp ve İİBF öğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyinden daha düşük düzeyde olduğu, Tıp ve İİBF öğrencilerinin sosyo-ekonomik bakımdan birbirlerine daha fazla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin anne-baba öğrenim durumu, anne-baba mesleği, aylık gelir, kardeş sayısı, ailenin sürekli ikamet ettiği yer, öğrencinin öğrenimi süresince kaldığı yer ile okul türü arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyo-ekonomik özellikler, okul türü, tıp fakültesi, eğitim fakültesi, iktisadi ve idari bilimler fakültesi.

ABSTRACT

The purpose of the study is to determine some socio-economics features of students from Faculty of Education, Faculty of Medicine, Faculty of Economic and Administration Sciences and to investigate between this features with faculty species any relationship. The data collection instrument was administered 2562 students. Khi-squared technique is utilized in the analysis of relationship between the variables. The result of the study revealed difference between socio-economic level of the students from Faculty of Education and student from Faculty of Medicine with Faculty of Economics and Administration Sciences. Socio-economic level of the students from Faculty of Education is low from socio-economic level of the students from Faculty of Medicine with Faculty of Administration Sciences. The socio-economic levels of the students from Faculty of Medicine and Faculty of Administration Sciences is more look like each other. The result of the study revealed a significant connection between faculty species with father and mother level of education, father and

---

mother profession, monthly income of family, sibling number of student, settlement residence of family and residence of students.

Key words: Socio-economics features, faculty species, faculty of education, faculty of medicine, faculty of economic and administration sciences.

GİRİŞ

Sosyo-ekonomik yapı, bireyin toplumsallaşma sürecini etkileyen önemli faktörlerden birisidir. Toplum, farklı sosyo-ekonomik düzeydeki insanların bileşiminden oluşur. Sosyo-ekonomik seviyenin farklılaşması bireyin yaşam biçiminin, önceliklerinin ve tercihlerinin farklılaşması anlamına gelir.

Yükseköğretim seviyesinde okul türü tercihi, aslında bir meslek tercihidir. Meslek ise kişinin değer yargılarını, dünya görüşünü, günlük yaşam tarzını ve alışkanlıklarını biçimlendiren faktörlerin başında gelir. Kişinin yaşamında böylesine çok yönlü etkileri olan uğraşı alanının seçimi, günümüzde giderek karmaşıklaşan bir sorun haline almıştır. Bunun en önemli nedeni seçeneklerin artmış olmasıdır (Kuzgun 2000, s. 6). Meslek seçimi kişinin hayatı boyunca yapacağı en önemli seçimlerden birisidir (Tuzcuoğlu 1994). Birey, mesleğini seçmekle yaşayacağı çevreyi, bir anlamda ekonomik durumunu, ilişkide bulunacağı insanları da seçmiş olmaktadır (Kulaksızoğlu 2000, s. 170). Meslek edinmenin temelinde para kazanma ve fizyolojik ihtiyaçları karşılamının yanında sosyal ve psikolojik ihtiyaçları karşılamak da söz konusudur (Yeşilyaprak 1999, s. 82). Kişilik özelliklerine, yeteneklerine, günün koşullarına uygun, bilinçli bir meslek seçimi, toplumda sağlıklı, mutlu, kendisi ile barışık insanların da sayısını artıracaktır (Savran ve diğerleri 1999). Bu nedenle meslek seçimi, hem seçimi yapan birey hem de bireyin üyesi bulunduğu toplum açısından önemli bir husustur. Bireyin seçtiği meslek onun niteliği ve toplumsal kalkınmaya katlıları ile ilişkilidir. İsbetli yapılan seçim bireyin kendini gerçekleştirmesine, mesleğinde başarılı ve mutlu olmasına katkıda bulunur. Mutlu ve başarılı bireyler toplumsal gelişmeye katkı sağlar.

Bireyin meslek seçiminde ailenin çeşitli yönlerden önemli etkisinin olduğu söylenebilir (Özgüven 1999, s. 160 - Yeşilyaprak 2000, s. 254). Ailenin sosyo-ekonomik nitelikleri ve çocuklarıyla ilgilenme düzeyinin farklılığı, çocukların alacağı eğitimi ve bu eğitimin niteliğini önemli ölçüde etkilemektedir (Kıncal 1999, s. 111). Sosyo-ekonomik düzey, bireyin mesleklere bakışımı etkileyen faktörlerden birisidir (Can ve diğerleri 2003, s. 96).

Ailenin bazı sosyo-ekonomik özellikleri toplumsallaşma üzerinde belirleyici etkilere sahiptir (Akyüz 1992, s. 223). Meslek seçimi de toplumsallaşma süreci içinde ailenin sosyo-ekonomik özelliklerinden etkilenen, hem toplumsal hem de bireysel açıdan önemli bir karardır. Kuzgun'a (1987) göre, sosyo-ekonomik koşullar, kişilik özelliklerini belirleyici (psikolojik ihtiyaçları) faktörler içermektedir.

Ailenin sosyal durumu ve kültür düzeyi içinde bulunduğu çevreye, topluma ve toplumda yer aldığı konuma, üstlendiği rollere, bireylerin öğrenim durumlarına, sahip olduğu ekonomik güce vb bağlı olarak değişiklik gösterir (Bilhan 1996, s. 164). Anne-babanın tutum ve davranışları sosyo-ekonomik durumları ile de ilişkilidir (Dönmezer 1999, s. 68-69). Öğrencinin yükseköğretim tercihinde anne-baba yaklaşımının önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Bazı aileler yükseköğretim tercihlerinde çocuklarına olumlu yönde rehberlik yaparken, diğer bazı aileler çocuklarını kendi istekleri doğrultusunda yönlendirebilmektedir.

Sosyal tabakaların normları ve değerleri ailenin eğitim fonksiyonuna yansır. Farklı sosyal tabakalara mensup aileler çocuklarını farklı şekilde eğitirler (Celkan 1992, s. 97). Bu farklılık, okul türü tercihini farklı şekilde etkileyebilir.

Araştırmamıza, yükseköğretim seviyesinde üç meslek alanı dahil edilmiştir. Öğretmenlik, hekimlik ve iktisat-işletme alanı.

AMAÇ

Amaç, yükseköğretim kurumu öğrencilerinin bazı sosyo-ekonomik özelliklerini tespit etmek ve öğrencilerin kayıtlı olduğu okul türü ile sosyo-ekonomik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığını belirlemektir.

HİPOTEZ

Öğrencilerin çeşitli sosyo-ekonomik özellikleri ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu temel hipoteze bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Anne öğrenim durumu ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Baba öğrenim durumu ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Anne mesleği ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Baba mesleği ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Ailenin aylık ortalama gelir seviyesi ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Kardeş sayısı ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Ailenin sürekli olarak ikamet ettiği yerleşim biriminin türü ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Öğrencinin öğrenimi süresince kaldığı yer ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmaya veri toplamak amacı ile, 10 üniversiteye bağlı toplam 26 fakültede öğrenim gören 2562 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket yoluyla elde edilen veriler tablolaraştırılarak sunulmuş olup, değişkenler arası ilişkilerin test edilmesinde khi-kare (X^2) tekniği kullanılmıştır.

Araştırma değişkenlerinden birisi okul türüdür. Okul türü olarak Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) alınmıştır. Diğer değişkenler ise anne ve babanın eğitim seviyesi, anne ve baba mesleği, ailenin aylık ortalama gelir miktarı, kardeş sayısı, öğrencinin öğrenimi süresince kaldığı yer ve ailenin sürekli olarak ikamet ettiği yerdir. Bu çalışmada, okul türü ile diğer değişkenler arasındaki ilişki araştırılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Anne Öğrenim Durumu İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Öğrencilerin annelerinin öğrenim durumu ile öğrencinin öğrenim gördüğü fakülte türü arasındaki ilişkiye ait kay-kare testi sonuçları Tablo-1'de verilmiştir. Okuryazar olmayan annelerin oranı Eğitim Fakültesinde % 20.1 iken, Tıp Fakültesinde % 11.6, İİBF'de % 7.2'dir. Benzer şekilde, annesi herhangi bir öğrenim kurumunu bitirmeyen fakat okuryazar olan

öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde (% 10.0) daha yüksek, Tıp Fakültesinde (% 7.9) ortalamaya yakın, İİBF’de (% 4.8) ise daha düşüktür. Annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde % 43.2 iken, Tıp Fakültesinde % 27.1, İİBF’de 31.1’dir. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin oranı her üç fakültede de birbirine yakındır. Annesi ortaöğretim ve daha üst seviyede öğrenim gören öğrencilerin oranınının Tıp Fakültesi ile İİBF’de daha yüksek olduğu, Eğitim Fakültesindeki oranların iki katından daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Fakülteleere Göre Annenin Öğrenim Durumu

ÖĞRENİM DURUMU	FAKÜLTELER			Toplam
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF	
Okuryazar olmayan-Frekans	256	32	72	360
Yüzde	20.1	11.6	7.2	14.1
Okuryazar-Frekans	127	22	48	197
Yüzde	10.0	7.9	4.8	7.7
İlkokul Frekans	550	75	313	938
Yüzde	43.2	27.1	31.1	36.7
Ortaokul Frekans	93	29	99	221
Yüzde	7.3	10.5	9.8	8.6
Lise-dengi okul Frekans	144	64	277	485
Yüzde	11.3	23.1	27.5	19.0
Üniversite Frekans	102	55	197	354
Yüzde	8.0	19.9	19.6	13.9
Toplam Frekans	1272	277	1006	2555
Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X^2 : 266.858

Anlamlılık: .000

Sd: 10

Contingency coefficient: .308

Öğrencilerin annelerinin öğrenim durumu ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında gözlenen bu farkın anlamlı olduğu görülmektedir (X^2 : 266.858, $p < 0.01$).

Annenin eğitim düzeyi, genç kızların meslek seçimi ile ilgili kararlarında önemli bir etkiye sahiptir (Bilgin 2000). Anne eğitim düzeyinin, öğrencilerin yükseköğretim tercihleri ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada (Güvercin 2000), öğrencilerin annelerinin öğrenim durumu yüzdelik olarak şöyle tespit edilmiştir: Okuryazar olmayan 21.0, okuryazar 6.4, ilkökul mezunu 45.2, ortaokul mezunu 9.1, lise-dengi okul mezunu 13.8, yükseköğretim kurumu mezunu 5.5’dir. Bu sonuçlara göre, Eğitim Fakültesi

---

öğrencilerinin annelerinin öğrenim durumunun Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin annelerinin öğrenim durumu ile benzerlik gösterdiği, Tıp ve İİBF öğrencilerinin annelerinin öğrenim durumundan farklılaştığı söylenebilir.

2. Baba Öğrenim Durumu İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Baba öğrenim durumu ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2 incelendiğinde, öğrencilerin babalarının genel olarak annelerinden daha eğitilmiş olduğu, öğrenim imkanlarından daha fazla yararlandıkları görülmektedir.

Anne öğrenim durumunda olduğu gibi, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin babalarının öğrenim seviyesi Tıp ve İİBF öğrencilerinin babalarının öğrenim seviyesinden genel olarak daha düşüktür.

Tablo 2: Fakültelele Göre Babanın Öğrenim Durumu

ÖĞRENİM DURUMU	FAKÜLTELER			Toplam
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF	
Okuryazar olmayan-Frekans	44	5	12	61
Yüzde	3.5	1.8	1.2	2.44
Okuryazar- Frekans	94	11	27	132
Yüzde	7.5	4.0	2.7	5.2
İlkokul Frekans	452	54	222	728
Yüzde	36.0	19.6	22.3	28.8
Ortaokul Frekans	162	24	104	290
Yüzde	12.9	8.7	10.4	11.5
Lise-dengi okul Frekans	227	66	225	518
Yüzde	18.1	23.9	22.6	20.5
Üniversite Frekans	278	116	407	801
Yüzde	22.1	42.0	40.8	31.7
Toplam Frekans	1257	276	997	2530
Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X²: 167.409

Anlamlılık: .000

Sd: 10

Contingency coefficient: .249

Öğrencilerin babalarının öğrenim durumu ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki vardır (X²: 167.409, p< 0.01).

Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile ilgili olarak yapılan araştırmada (Güvercin 2000), öğrencilerin baba öğrenim durumu yüzdelik olarak şöyle tespit edilmiştir: Okuryazar olmayan 3.2, okuryazar 3.2, ilkokul mezunu 44.0, ortaokul mezunu 14.7, lise-dengi okul mezunu 21.1, yüksek öğretim kurumu mezunu 13.8'dir.

Anne-babanın, özellikle annenin eğitim düzeyi ile üst düzey mesleklere yönelik arasında ilişki saptanmıştır (Sandis 1970, aktaran Kuzgun 1987, s. 103). Anne ve babanın aldığı eğitimin düzeyi ile çocukların eğitim seviyesi arasında yakın bir ilişki vardır (Serin 1979, s. 29). Anne ve babanın eğitim düzeyi, gelir ve mesleği, o aileden yetişen çocukların göreceği eğitimin düzeyini ve çeşidini etkiler (Celkan 1991, s. 81). Bulgularımız bunu doğrulamaktadır.

Tablo 2 ve 3'te öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumları fakülteler itibarı ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Anne ve babanın öğrenim seviyesi ile çocuğunu gönderdiği fakülte arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Eğitim imkanlarından daha fazla yararlanan anne ve babaların çocuklarını daha çok İİBF'ne gönderdikleri, daha az eğitim gören

anne babaların çocuklarının da Eğitim Fakültesini daha yüksek oranda tercih ettikleri görülmektedir.

3. Anne Mesleği İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Anne mesleği ile ilgili sınıflama memur, işçi, emekli, çiftçi, serbest meslek, ev hanımı ve diğer olmak üzere yedi kategoride ele alınmıştır. Anne mesleği ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo-3'te verilmiştir. Çalışan annelerin oranının çok düşük oluşu dikkat çekmektedir. Annesi çalışan öğrencilerin oranının Eğitim Fakültesinde daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Fakültelelere Göre Öğrencilerin Anne Mesleği

ANNE MESLEĞİ	FAKÜLTELER			Toplam	
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF		
Memur	Frekans	67	36	87	190
	Yüzde	5.3	13.1	8.8	7.5
İşçi	Frekans	13	3	10	26
	Yüzde	1.0	1.1	1.0	1.0
Emekli	Frekans	93	32	156	281
	Yüzde	7.3	11.6	15.7	11.1
Çiftçi	Frekans	24	3	13	40
	Yüzde	1.9	1.1	1.3	1.6
Serbest Meslek	Frekans	25	15	60	100
	Yüzde	2.0	5.5	6.0	3.9
Ev Hanımı	Frekans	1038	186	662	1886
	Yüzde	82.0	67.6	66.7	74.4
Diğer	Frekans	6	0	5	11
	Yüzde	0.5	0.0	0.5	0.4
Toplam	Frekans	1266	275	993	2534
	Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X^2 : 104.613

Sd: 12

Anlamlılık: .000

Contingency coefficient: .199

Annesi serbest meslek mensubu olduğunu belirten öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde düşük, Tıp ve İİBF'de daha yüksektir.

Öğrencilerin anne meslekleri (Tablo 3) ile anne öğrenim durumu (Tablo 1) birbirini desteklemektedir. Öğrenci annelerinin % 67'si ortaokul ve daha alt seviyede öğrenim görmüş veya herhangi bir örgün eğitim

kurumundan mezun olmamıştır. Eğitim Fakültesi öğrenci annelerinin örgün eğitim imkanlarından yararlanma oranı daha düşük, Tıp ve İİBF öğrencilerinin annelerinin örgün eğitim imkanlarından yararlanma oranı biraz daha yüksektir.

Annesi memur olan öğrencilerin oranı Tıp Fakültesinde % 13.1, İİBF’de % 8.8, Eğitim Fakültesinde % 5.3’tür. Annesi emekli olanların oranı İİBF’de % 15.7, Tıp Fakültesinde % 11.6, Eğitim Fakültesinde % 7.3’tür. Annesi serbest meslek sahibi olanlar İİBF’de % 0.0, Tıp Fakültesinde % 5.5, Eğitim Fakültesinde ise % 2.0’dır. Annesi ev hanımı olan öğrencilerin oranının Eğitim Fakültesinde daha yüksek (% 82.0), Tıp Fakültesi (% 67.6) ve İİBF’de (% 66.7) ise daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi işçi, çiftçi ve diğer meslek sahibi olan öğrencilerin oranları her üç fakültede de birbirine yakındır.

Anne mesleği ve öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü ile ilgili kay-kare sonuçları iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (X^2 : 104.613, $p<0.01$).

4. Baba Mesleği İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Anne mesleği ile ilgili sınıflamada olduğu gibi baba mesleği ile ilgili sınıflama da yedi kategoride ele alınmıştır: memur, işçi, emekli, çiftçi, serbest meslek, ev hanımı ve diğer meslekler.

Tablo-4’te, öğrencilerin baba mesleği ile kayıtlı oldukları okul türüne ilişkin kay-kare testi sonuçları verilmiştir. Babası memur olan öğrencilerin oranı her üç okul türüne göre farklılaşmaktadır. Babası memur olan öğrencilerin oranı Tıp Fakültesinde % 33.3, Eğitim Fakültesinde % 21.4, İİBF’de % 17.2’dir. Babası işçi olanların oranı Eğitim Fakültesinde % 11.5, İİBF’de % 7.3, Tıp Fakültesinde ise % 7.0’dır. Babası emekli olan öğrencilerin oranları her üç fakültede de birbirine yakındır. Babası çiftçi olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde % 11.9, Tıp Fakültesinde % 5.5, İİBF’de % 4.2’dir. Babası serbest meslek sahibi olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesi (% 23.1) ve Tıp Fakültesinde (% 23.4) birbirine çok yakın iken, İİBF’de (% 39.6) ise daha yüksek orandadır.

Tablo 4: Fakülteleere Göre Öğrencilerin Baba Mesleği

BABA MESLEĞİ		FAKÜLTELER			Toplam
		Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF	
Memur	Frekans	264	91	169	524
	Yüzde	21.4	33.3	17.2	21.1
İşçi	Frekans	142	19	72	233
	Yüzde	11.5	7.0	7.3	9.4
Emekli	Frekans	386	81	299	766
	Yüzde	31.3	29.7	30.5	30.8
Çiftçi	Frekans	147	15	41	203
	Yüzde	11.9	5.5	4.2	8.2
Serbest Meslek	Frekans	285	64	388	737
	Yüzde	23.1	23.4	39.6	29.6
Diğer	Frekans	10	3	12	25
	Yüzde	0.8	1.1	1.2	1.0
Toplam	Frekans	1234	273	981	2488
	Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X²: 136.296

Sd: 10

Anlamlılık: .000

Contingency coefficient: .228

Baba mesleği ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (X²: 136.296, p<0.01).

5. Ailenin Aylık Ortalama Gelir Seviyesi İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama seviyesinin fakülte türüne göre değişiklik gösterip göstermediğine ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo-5'te verilmiştir. Gelir seviyesi, anketin uygulandığı tarihte geçerli olan asgari ücret miktarı dikkate alınarak, altı grup olarak belirlenmiştir.

Ailesinin aylık ortalama gelir miktarı 200 milyon TL'den az olan öğrencilerin oranının Eğitim Fakültesinde daha yüksek olduğu (% 59.7), Tıp Fakültesi öğrencilerinin ikinci sırada geldiği (% 46.6), İİBF'de ise daha düşük olduğu (% 28.7) görülmektedir. Ailesi aylık ortalama 201 ile 400 milyon TL gelire sahip olan öğrencilerin oranı her üç fakültede de birbirine yakın olup, oranlar % 27.4 ile % 32.4 arasında değişmektedir. Ailesi aylık ortalama 401 milyon TL'den daha fazla gelire sahip olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde düşerken (% 12.9), İİBF'de en yüksek seviyeye (% 41.9) ulaşmaktadır. Ailesi aylık ortalama 401 milyon TL'den daha fazla gelire sahip olan öğrencilerin oranı Tıp Fakültesinde % 21.0'dir. İİBF öğrencilerinin ailelerinin gelir durumunun en iyi olduğu, onu sırasıyla Tıp Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin izlediği görülmektedir.

Ailenin aylık ortalama gelir miktarı ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türüne ilişkin kay-kare sonuçları, iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (X^2 : 312.842, $p < 0.01$).

Alt, orta ve üst sınıflarda çocukların görecekle eğitim modeli, çeşidi ve süresi anne-babaların eğitim ve gelir düzeyi itibarıyla farklılıklar gösterirler (Celkan, 1991, s. 97). Bulgularımız bunu doğrulamaktadır.

Tablo 5: Fakülteleere Göre Ailenin Aylık Ortalama Gelir Durumu

AİLENİN AYLIK ORTALAMA GELİR SEVİYESİ (MİLYON TL.)*	FAKÜLTELER			Toplam	
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF		
58'DEN AZ	Frekans	55	6	10	71
	Yüzde	4.5	2.3	1.0	2.9
59-120 ARASI	Frekans	332	50	93	475
	Yüzde	26.9	19.1	9.7	19.4
121-200 ARASI	Frekans	349	66	172	587
	Yüzde	28.3	25.2	18.0	23.9
201-400 ARASI	Frekans	338	85	280	703
	Yüzde	27.4	32.4	29.3	28.7
401-750 ARASI	Frekans	103	34	234	371
	Yüzde	8.3	13.0	24.5	15.1
751'DEN FAZLA	Frekans	57	21	166	244
	Yüzde	4.6	8.0	17.4	10.0
Toplam	Frekans	1234	262	955	2451
	Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X^2 : 312.842

Anlamlılık: .000

Sd: 10

Contingency coefficient: .336

6. Kardeş Sayısı İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Kardeş sayısı toplam altı kategoride ele alınmıştır: Kardeşi yok, bir kardeş, iki kardeş, üç kardeş, dört kardeş ve dört kardeşten fazla. Fakülte türüne göre, öğrencilerin kardeş sayısının farklılık gösterip göstermediğine ilişkin kay-kare sonuçları Tablo-5'te verilmiştir.

Kardeşi olmayan ve bir kardeşi olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde en düşük (% 26.4), İİBF'de (% 48.5) ise en yüksek seviyededir. Tıp Fakültesi öğrencilerinde ise bu oran % 32.3'tür. İki kardeşi olan

* Anketin uygulandığı tarihlerde 18 yaşından büyükler için tespit edilen asgari ücret net 58 milyon TL'dir.

öğrencilerin oranı her üç fakültede de birbirine yakın olup, % 24.5 ile % 26.8 arasında değişmektedir. Öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin iki kardeşi vardır. Üç kardeşi olan öğrencilerin oranı Tıp Fakültesinde biraz yüksek (% 19.1), İİBF’de (% 11.9) en düşük seviyede iken, Eğitim Fakültesi öğrencilerinde bu oran % 16.7’dir. Dört kardeşi olan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde % 11.9, Tıp Fakültesinde % 7.4, İİBF’de % 5.9’dur. Dörtten fazla kardeşi olan öğrencilerin oranı ise Eğitim Fakültesinde % 20.4, Tıp Fakültesinde % 14.3, İİBF’de % 8.0’dır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Tıp ve İİBF öğrencilerine göre ortalama olarak daha fazla kardeşe sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 6: Fakülteleere Göre Öğrencilerin Kardeş Sayısı

KARDEŞ SAYISI		FAKÜLTELER			Toplam
		Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF	
Kardeşi yok	Frekans	31	9	61	101
	Yüzde	2.5	3.3	6.1	4.0
1 Kardeş	Frekans	298	79	421	798
	Yüzde	23.9	29.0	42.4	31.8
2 Kardeş	Frekans	306	73	254	633
	Yüzde	24.5	26.8	25.6	25.2
3 Kardeş	Frekans	208	52	118	378
	Yüzde	16.7	19.1	11.9	15.1
4 Kardeş	Frekans	149	20	59	228
	Yüzde	11.9	7.4	5.9	9.1
4’den fazla	Frekans	255	39	79	373
	Yüzde	20.4	14.3	8.0	14.9
Toplam	Frekans	1247	272	992	2511
	Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

X^2 : 172.575

Anlamlılık: .000

Sd: 10

Contingency coefficient: .254

Öğrencilerin kardeş sayısı ile kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (X^2 : 172.575, $p < 0.01$).

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kardeş sayısı daha fazla, ailelerinin aylık ortalama gelir miktarı daha düşüktür (Tablo: 5). Kardeş sayısının fazla olması aile gelirinin daha çok kişi için harcanmasını zorunlu hale getirmekte, kişi başına düşen harcama miktarını azaltmaktadır. İİBF öğrencileri için de tam tersini söylemek mümkündür. Daha kalabalık ailelerin daha fazla gelire ihtiyacı varken, daha az miktarda gelire sahip oldukları görülmüştür.

---

7. Ailenin Sürekli Olarak İkamet Ettiği Yer İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Ailenin ikamet ettiği yer ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığına ilişkin kay-kare testi sonuçları Tablo-7'de verilmiştir. Ailenin sürekli olarak ikamet ettiği yerleşim birimleri köy, belde, ilçe merkezi, il merkezi ve büyükşehir olmak üzere beş grupta ele alınmıştır.

Ailesi köy yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde (% 13.1) daha yüksek iken, Tıp Fakültesi (% 5.4) ve İİBF'de (% 4.2) daha düşük düzeydedir. Ailesi belde yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde % 6.1, Tıp Fakültesinde % 2.2, İİBF'de % 3.2'dir. Kırsal alandan gelen öğrencilerin oranının Eğitim Fakültesinde daha yüksek olduğu görülmektedir. Ailesi ilçe merkezinde ikamet eden öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesinde (% 30.8) daha yüksek, Tıp Fakültesi (% 19.8) ve İİBF'de (% 17.3) ise daha düşük seviyededir. Ailesi il merkezinde ikamet eden öğrencilerin oranı ise Tıp Fakültesinde (% 40.6) daha yüksek, Eğitim Fakültesi (% 29.0) ve İİBF'de (% 27.6) daha düşüktür. Ailesi büyükşehir yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin oranı İİBF'de % 47.7, Tıp Fakültesinde % 32.0, Eğitim Fakültesinde % 21.0'dır. Ailesi il merkezi ve büyükşehir yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin oranının Tıp Fakültesi ve İİBF'de daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Fakülteleere Göre Ailenin İkamet Ettiği Yer

AİLENİN SÜREKLİ İKAMET ETTİĞİ YER	FAKÜLTELER			Toplam	
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF		
Köy	Frekans	167	15	42	224
	Yüzde	13.1	5.4	4.2	8.8
Belde	Frekans	77	6	32	115
	Yüzde	6.1	2.2	3.2	4.5
İlçe Merkezi	Frekans	391	55	173	619
	Yüzde	30.8	19.8	17.3	24.3
İl Merkezi	Frekans	369	113	276	758
	Yüzde	29.0	40.6	27.6	29.7
Büyükşehir	Frekans	267	89	477	833
	Yüzde	21.0	32.0	47.7	32.7
Toplam	Frekans	1271	278	1000	2549
	Yüzde	100.0	100.0	100.0	100.0

 $X^2: 248.261$

Anlamlılık: .000

Sd: 8

Contingency coefficient: .298

Ailenin ikamet ettiği yer ile öğrencinin kayıtlı olduğu fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki vardır ($X^2: 248.261$, $p < 0.01$).

8. Öğrencilerin Öğrenimleri Süresince Kaldıkları Yer İle Öğrencinin Kayıtlı Olduğu Fakülte Türü Arasındaki İlişki:

Öğrencilerin öğrenimleri süresince kaldıkları yerler beş grupta ele alınmıştır: Aile yanı, kiralık ev, kamuya ait yurt, özel yurt ve diğer. Öğrencilerin kaldıkları yer ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasındaki ilişkiye ait kay-kare testi sonuçları Tablo-8'de verilmiştir.

Tablo 8: Fakülteleere Göre Öğrencilerin Kaldıkları Yer

ÖĞRENCİNİN KALDIĞI YER	FAKÜLTELER			Toplam
	Eğitim Fakültesi	Tıp Fakültesi	İİBF	
Aile yanı	Frekans 342	108	507	957
	Yüzde 26.9	38.8	50.4	37.4
Kiralık ev	Frekans 444	96	279	819
	Yüzde 34.9	34.5	27.7	32.0
Kamuya ait yurt	Frekans 323	46	134	503
	Yüzde 25.4	16.5	13.3	19.7
Özel yurt	Frekans 105	14	46	165
	Yüzde 8.3	5.0	4.6	6.5
Diğer	Frekans 58	14	40	112
	Yüzde 4.6	5.0	4.0	4.4
Toplam	Frekans 1272	278	1006	2556
	Yüzde 100.0	100.0	100.0	100.0

 χ^2 : 149.391

Sd: 8

Anlamlılık: .000

Contingency coefficient: .235

İİBF öğrencilerinin yarısından fazlası (% 50.4) ailesinin yanında kalmakta iken, her dört Eğitim Fakültesi öğrencisinden yaklaşık bir tanesi (% 26.9) ailesinin yanında kalmaktadır. Bu özellik, İİBF öğrenci ailelerinin daha yüksek oranlarda şehir merkezi ve büyük şehirlerde ikamet etmesinden kaynaklandığı söylenebilir (Tablo-7). Tıp Fakültesi öğrencilerinin ise % 38.7'si ailesinin yanında kalmaktadır. Kiralık evde kalan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesi (% 34.9) ve Tıp Fakültelerinde (% 34.5) birbirine çok yakın iken, İİBF (% 27.7) öğrencilerinde biraz düşüktür. Kamuya ait yurtlar ile özel yurtlarda kalan öğrencilerin oranı Eğitim Fakültesi öğrencileri arasında en yüksek (% 33.7), İİBF öğrencileri arasında ise en düşük (% 17.9) düzeydedir. Tıp Fakültesi öğrencilerinin ise % 21.5'i yurttadır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yarısının (% 50.0) ailesi ilçe merkezi veya daha küçük yerleşim biriminde ikamet etmektedir. Ailesi ilçe merkezi veya daha küçük yerleşim biriminde ikamet eden öğrencilerin oranı Tıp Fakültesinde % 27.4, İİBF'de 24.7'dir (Tablo-7).

SONUÇ

Toplanan veriler ve bu verilerin analiz sürecinden elde edilen sonuçlara göre, “öğrencilerin çeşitli sosyo-ekonomik özellikleri ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki vardır” şeklindeki temel hipotezimizi yanlışlayacak herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bu temel hipoteze bağlı olarak:

1. Öğrencilerin annelerinin öğrenim durumu ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
2. Öğrencilerin babalarının öğrenim durumu ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
3. Öğrencilerin annelerinin mesleği ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
4. Öğrencilerin babalarının mesleği ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
5. Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelir seviyesi ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
6. Öğrencilerin kardeş sayısı ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
7. Öğrencilerin ailelerinin sürekli olarak ikamet ettiği yerleşim biriminin türü ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.
8. Öğrencilerin öğrenimleri süresince kaldıkları yer ile kayıtlı oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Fakülte türü itibarıyla, öğrencilerle ilgili olarak tespit edilen çeşitli sosyo-ekonomik özellikler şunlardır:

1. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin diğer iki fakülte öğrencilerine göre anne ve babalarının daha az eğitim gördüğü, ailelerinin daha az gelire sahip olduğu, kardeş sayısının daha fazla olduğu, yurttan ve kiralık evde kalma oranının daha yüksek olduğu, her iki öğrenciden birisinin ailesinin ilçe veya daha küçük yerleşim biriminde ikamet ettiği tespit edilmiştir.

2. Tıp Fakültesi ve İİBF öğrencilerinin anne ve baba öğrenim durumlarının birkaç istisna dışında benzerlik gösterdiği, ancak Eğitim Fakültesi öğrencilerinin anne-baba öğrenim durumundan belirgin ölçüde farklılaştığı tespit edilmiştir.

3. Ailenin aylık gelir durumu bakımından bir değerlendirme yapıldığında, İİBF öğrenci ailelerinin en fazla aylık ortalama gelire sahip olduğu görülmektedir. Tıp Fakültesi öğrenci ailelerinin aylık ortalama gelirinin Eğitim Fakültesi öğrenci ailelerinin aylık ortalama gelirinden yüksek, İİBF öğrenci ailelerinin aylık ortalama gelirinden de düşük olduğu belirlenmiştir.

4. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin aileleri düşük gelire sahip olmasına rağmen, çocuk sayısı daha fazla; Tıp Fakültesi öğrencilerinin ailelerinde çocuk sayısı daha az; en fazla aylık ortalama gelire sahip olan İİBF öğrenci ailelerinde ise çocuk sayısı en az seviyededir.

5. Eğitim Fakültesi öğrenci ailelerinin yarısı ilçe veya daha küçük yerleşim merkezinde ikamet etmektedir. Bu oran Tıp Fakültesi öğrenci ailelerinde % 27.4, İİBF öğrenci ailelerinde % 24.7'dir. Tıp Fakültesi öğrenci ailelerinde il merkezinde ikamet etme oranı daha yüksek iken, İİBF öğrenci ailelerinin yaklaşık yarısı büyük şehirlerde ikamet etmektedir.

6. Aile yanında ve kiralık evde kalan İİBF öğrencilerinin oranı % 78.1 iken, Tıp Fakültesi öğrencilerinde bu oran % 72.9, Eğitim Fakültesi öğrencilerinde ise % 61.8'dir. Yurtta kalma oranı Eğitim Fakültesi öğrencileri arasında daha yüksek, İİBF öğrencileri arasında ise daha düşük düzeydedir.

7. Eğitim Fakültesi öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarının diğer iki fakülte öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarından daha düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Tıp Fakültesi öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumları İİBF öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumları ile benzerlik göstermektedir. Ancak, genel olarak İİBF öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik bakımdan daha iyi durumda oldukları görülmektedir.

Sosyo ekonomik bakımdan en alt seviyede bulunan öğrenciler, kaybedecek zamanlarının olmaması, bir an önce hayata atılma kaygısı, aileye karşı olan sorumlulukları vb sebeplerle öğretmenlik mesleğini tercih etmektedirler (Cenker 1999). Bulgularımız bunu doğrulamaktadır.

Öğretmenlik mesleğinde güvenlik fazladır. Bu husus, öğretmenlerin çoğunun devlet kuruluşlarında devlet memuru olmalarından kaynaklanmaktadır (Tezcan, 1981, s. 266). Hekimlik için de benzer şeyler söylenebilir. Oysa, İİBF mezunları için iş riski daha yüksek görülmektedir. Bu özellik, Eğitim ve Tıp Fakültelerini alt sosyo-ekonomik çevreler için daha cazip hale getirmektedir. Tıp Fakülteleri, Eğitim Fakültelerine göre çok daha yüksek puanla öğrenci aldığından, alt sosyo-ekonomik çevrelerden

sadece yüksek puan alabilen az sayıdaki öğrenci Tıp Fakültelerine gidebilmektedir.

İkinci kez sınava girme şansı olmayan öğrenciler, öğretmen yetiştiren programlarda daha yoğundur (Cenker 1999). Öğretmenler tüm ülkelerde, genellikle orta sınıftan gelmektedirler. Orta sınıfın değer ve davranışlarını gösterirler (Tezcan, 1981, s. 281). Öğretmenlik mesleğini, diğer iki fakülte öğrencilerine göre daha alt sosyo-ekonomik çevrelerden gelen öğrencilerin tercih ettiği görülmektedir. Bu anlamda, öğretmenlik mesleğinin yukarı doğru toplumsal hareketliliğin bir yolu olarak görüldüğü söylenebilir.

Meslek seçiminde bilişsel altyapı kuşkusuz önemli bir kriterdir. Ancak, yeterli değildir. Üniversite sınavları ile bilişsel birikim ölçülürken meslek için gerekli olan diğer özellikler ölçülememektedir.

Aile, sosyo-ekonomik yönden ne derece gelişmiş durumda ise, çocuk aile imajını korumak için kendini o denli baskı altında hissetmekte ve saygınlık sağlayacak mesleklere yönelmektedir (Kuzgun 2000, s. 84).

Belli sosyo-ekonomik düzeylere göre çocuğun rolleri, amaçları ve değerler sistemi belirlenmektedir. Örneğin, yemek yeme, arkadaş seçimi, tüketim, giyim, üstlenilen görevler sosyo-ekonomik kökenden etkilenmektedir (Tezcan 1981, s. 100). Ailenin sosyo-ekonomik durumunun, öğrencinin yükseköğretim seviyesinde yapacağı meslek tercihlerini etkilediği görülmektedir.

Yüksek gelirli ailelerin çocukları, çok küçük yaşlardan itibaren üniversiteye gideceklerini kabul etmektedirler. Bu çocuklar, gerçekçi seçim dönemine geldiklerinde, uzun bir eğitime dayalı mesleklere yönelmektedirler. Düşük gelirli ailelerin çocukları, ekonomik yetersizliklerin, uzun bir eğitim görmeyi engellemede güçlü bir engel oluşturduğunu fark edip, geleceğe dönük eğitimsel ve mesleki beklentilerini sınırlamaktadırlar. Hatta bu çocukların fantezi döneminde gönüllerinden geçirdiği meslekler, aile çevrelerinde gözledikleri mesleklerle sınırlı kalmaktadır (Kuzgun 2000, s. 102).

Eğitim Fakültesi ile İİBF öğrencilerinin yakın puanlarla, Tıp Fakültesi öğrencilerinin daha yüksek puanla fakültelerine kayıt yaptırabildiği düşünülürse, üniversite sınavında benzer performans gösteren öğrencilerden ekonomik durumu daha iyi olanların İİBF'ye, düşük olanların ise Eğitim Fakültelerine yöneldikleri söylenebilir. Tıp Fakültesine giriş için yüksek puan gerekmekte ve sosyo-ekonomik durum üniversiteye iyi hazırlanabilme boyutunu dolaylı olarak etkilemektedir.

Sistemli ve profesyonel bir yardım süreci olan mesleki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetinden ülkemizde yeterince yararlanılmamaktadır. Diğer mesleklere atanacak olan kişilerin meslek seçiminde önemli etkisi olan öğretmenler bile, meslek seçimi sürecinde bu hizmetten yeterince yararlanamamaktadır (Akbaba, 2002). Oysa, bireyin ilgi ve yeteneklerine uygun meslek seçmesi hem bireyin başarı ve mutluluğuna hem de mesleğin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Farklı mesleklere eleman seçiminde, bireylerin başarı düzeyleri, zeka düzeyleri ve yetenekleri çok önemlidir. Temel eğitim sürecinin, istenilen niteliklere uygun bir biçimde gerçekleşmemesi, insan potansiyelinden yeterli düzeyde yararlanılamamasına yol açmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, bazı bireyler, almış oldukları eğitimin yetersizliği nedeniyle, potansiyel özelliklerini değerlendirememektedirler.

KAYNAKLAR

- AKBABA, Sırrı. “Öğretmen Yetiştirmede Mesleki Rehberliğin Yeri ve Önemi”, **Milli Eğitim Dergisi**, 2002, Sayı: 155-156. (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/155-156/akbaba.htm-11.9.2003>).
- AKYÜZ, Hüseyin. **Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma**, Milli Eğitim Yayınları, Ankara: 1992.
- BİLGİN, Asude. “Kadınların Meslek Seçimi, Kimlik Gelişimi ve Psikolojik Ayrılma Arasındaki İlişkiler”, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2000, C. 13, Sayı: 1, s. 77-83.
- BİLHAN, Saffet. **Eğitim Sosyolojisi**, A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara: 1996.
- CAN, Gürkan (Editör). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Pegem-A Yayıncılık, Ankara: 2003.
- CELKAN, Hikmet Yıldırım. **Eğitim Sosyolojisi**, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayını, Erzurum: 1991.
- CENKER, M. Emin. “Üniversitelerimizin Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Bölümünü Seçen Öğrencilerin, Sosyo-Ekonomik Yapıları ve Seçimlerinde Rol Oynayan Etmenler”, **I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa: 1999.
- DÖNMEZER, İbrahim. **Ailede İletişim ve Etkileşim**, Sistem Yayıncılık, İstanbul: 1999.
- GÜVERCİN, Özkan-AKBOLAT, Davut-AYBEK, Ali. “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Profilleri ve Beklentileri”, **Z. K. Ü. Karabük Teknik Eğitim Fakültesi Dergisi**, Karabük: 2000, Sayı: 1, s. 177-187.
- KINCAL, Remzi Y. **Ailenin Eğitimsel Fonksiyonları**, Atatürk Üniversitesi Yayınları: 770, Erzurum: 1999.
- KULAKSIZOĞLU, Adnan. **Ergenlik Psikolojisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul: 2000.
- KUZGUN, Yıldız. “Sosyo-Ekonomik Düzey ve Psikolojik İhtiyaçlar”, **A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 1987, Sayı: 1-2, Sayfa: 55-68.
- KUZGUN, Yıldız. **Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara: 2000.

-
- ÖZGÜVEN, İ. Ethem. **Çağdaş Eğitimde Danışma ve Rehberlik**, PDREM Yayınları, Ankara: 1999.
- SANDIS, E.F. "The Transmission of Mothers' Educational Ambitions Related to Specific Socialization Techniques", **Journal of Marriage And Family**, Volume: 2, 1970, p. 258-269.
- SAVRAN, C.-SERT, I.- UZUN, S. "Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Öğrenci Seçme Sınavındaki Başarıları İle Çeşitli Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler", **M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 1999, Sayı: 11, s. 273-284.
- SERİN, Necdet. **Eğitim Ekonomisi**, A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayını, Ankara: 1979.
- TEZCAN, Mahmut. **Eğitim Sosyolojisine Giriş**, A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayını, Ankara: 1981.
- TUZCUOĞLU, Semai. "Meslek Seçimi ve Önemi", **M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, 1994, Sayı: 6, s. 265-280.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur- GÜNGÖR, Abide- KURÇ, Güzin. **Eğitsel ve Mesleki Rehberlik**, Varan Matbaacılık, Ankara: 1999.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur. **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**, Nobel Yayın-Dağıtım, Ankara: 2000.